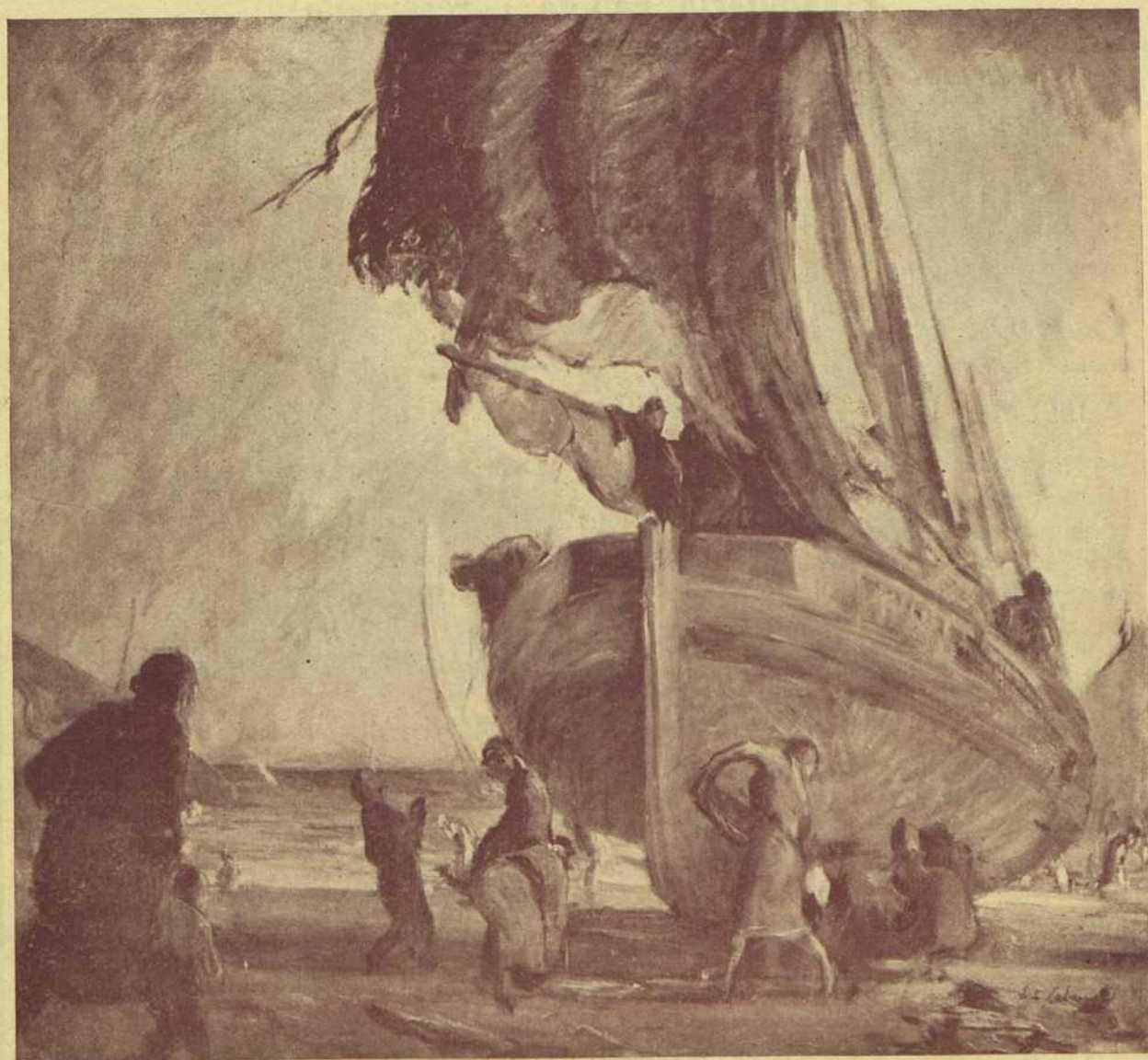

DRISMA

Revista il·lustrada d'art i literatura

Cel rogent, pluja o vent. Oli d'Alexandre de Cabanyes

CLARNUS

Diputació, 309, entresol, 1.^a
(entre Bruch i Làuria)

BARCELONA

Hores de despatx: de 9 a 12
Telèfon 20302

Prèstecs de diners i de grans capitals en hipoteques, lletres, etc., i sobre finques, valors, etc. (Tramitació ràpida i reservada)

En totes les ciutats i pobles es faciliten préstecs de capitals en metàl·lic per gran i important que sigui la quantia. Amb la garantia per al qui sol·licita el préstec de la nostra més rigorosa reserva. Tipus d'interès legal des del 5 per cent anual. Temps de duració dels préstecs, per major número d'anys que tots els que s'han estipulat fins a la data; o a plaç curt segons convingui. Amortització voluntària sense apremis. Facilitats de pagament per al retorn del préstec amb facultat d'aplaçaments. Amb dret a pròrroga en els venciments. Avantatges en el pagament dels interessos amb data *a posteriori* sense recàrrec.

Els préstecs de capitals es faciliten en diferents conceptes: Crèdit personal. Lletres. Hipoteques 1.ª, 2.ª, 3.ª i 4.ª. O sense hipotecar. Escriptura privada. Anticresis. Debitori en document notarial sense inscripció en el Registre de la Propietat. Inscripció prèvia. Anotació preventiva, etc., etc.

Els préstecs de capitals es faciliten sota tota classe de garanties: Finques Rústiques, Urbanes, Edificis, Masies, Cases de camp, Propietats, Torres, Xalets, Magatzems, etc., etc. I sobre Cases en construcció. I sobre Terrenys, Camps, Solars, Horts, etc., etc. I sobre Propietats soles, Copropietaris, Censos, Indivisos, Preindivisos, Usdefruits, etc., etc. I sobre Fàbriques, Tallers, Indústries, Manufactures, etc., etc. I sobre existències de Maquinària, Gèneres, Mercaderies, Primeres matèries, Automòbils, Fustes, Cereals, Vins, Grans, Fruita, Bestiar, etc., etc. I sobre les demés classes de garanties. I descompte de Lletres.

Es faciliten diners a l'acte amb la garantia de tota classe de Valors espanyols que imprescindiblement es cotitzin a Borsa. Havent de procedir perquè el préstec sobre els valors es verifiqui a l'acte, que el propi interessat presenti ineludiblement la corresponent pòlissa de compra dels precitats valors que acompanya; i ademés exhibir la cèdula personal o carnet d'identitat per acreditar la personalitat coordinativa del posseïdor d'aquests valors, essent tota pignoració de valors degudament legalitzada per un agent oficial de Canvi i Borsa.

Les demandes per a la ràpida obtenció de tota mena de préstecs han d'ésser sol·licitades a base de declarada i ben segura solvència de l'interessat, procedint sense intervenció de corredors ni intermediaris a formular directament i personal la petició del préstec, fent constar la quantitat en pessetes que se sol·licita, havent de presentar el demandant les còpies, escriptures, documents, títols, etc., etc., de comprovació acreditativa de possessió, corresponent a la garantia de què fa oferta amb la qual respondre del préstec que demana.

Exigint la més estricta serietat i formalitat com a precedent acreditatiu per al compliment a son degut temps del reembors del crèdit o reintegre del préstec que sol·licita.

Xampany Baqués

Cava núm. 12

Guardiola de Fontrubí (Penedès)

Conyac GIRÓ

Demaneu-lo en cafès i bars

Hotel Carril

de Josep Pallejà Solà

Servei acurat. Cambres amb aigua corrent.
Cambra de bany.
Cotxe a l'arribada dels trens.
Servei a domicili. Garatge al mateix hotel.

Fermí Galan, 9 i 11 Telèfon 80
Vilanova i Geltrú

FARMACIA

JULIÀ

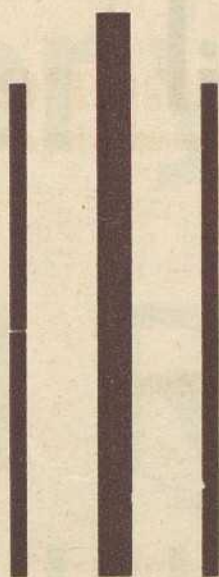
VILANOVA I GELTRU

Especialitat en
els encàrrecs

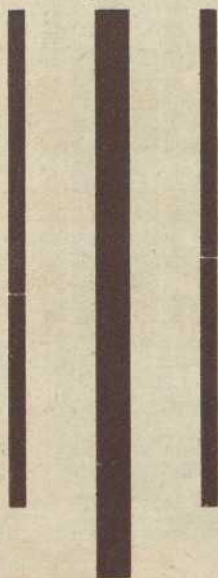
Telèfon 108
Vilanova i Geltrú

X A M P A N Y

Santacana - Roig

Caves a Sant Sadurní de Noya

Bar Les Palmeres (a cal Peixerot)

de Pau Pons

Situat al punt més cèntric de la platja

Guisats a la marinera

Preparats i servits curosament

Esplèndid menjador, decorat artísticament

Preus mòdics

Demaneu la sempre indiscutible

Gasosa
Montell

Rambla Vidal, 77

Tel. 77

Vilanova i Geltrú

Xampany LINCOLN

Sant Sadurní de Noya

SUMARI

TEXT

El Carnaval de Vilanova, *J. F. Ferrer*.—El Vidalot, *M. Creus Esther*.—La Carnestoltada passa..., *R. Ferrer i Parera*.—Núria, *Manuel Amat*.—La Plaça de les Cols, *G.*—Carnaval excèntric, *J. A. R. F.*—Del Carnaval dels avis.—Constant, *F.*—Inquietud espiritual, *J. J. Vergés*.—Alexandre de Cabanyes - Joaquim Mir, *Enric F. Gual*.—Lletres vilanovines, *G. G.*—Cinema, *Gèsver*

GRAVATS

Portada: Cel rogent, pluja o vent, quadre a l'oli d'*Alexandre de Cabanyes*.—Dibuix, *R. Martí*.—Reproducció de cartells, *Joan Llaveries*.—Festejant, dibuix *J. Ràfols*.—La Plaça de les Cols, apunt d'*Alexandre de Cabanyes*.—Portada de programa, boix d'*Enric C. Ricart*.—Castell de la Geltrú, dibuix d'*Anfós Vinyals*.—Dibuix, *E. Morel*.—Jean Harlow, foto.

El Carnaval de Vilanova

per J. F. Ferrer

EL carnaval de Vilanova és una cosa positivament acreditada. Com les coques de cal Caba o l'autèntica malvasia de Sitges.

Al món hi ha tres Carnavals cèlebres. Cal recordar-los: el de Vilanova, el de Niça i el de Venècia.

Es tracta, doncs, de realitzar una petita excursió pel panorama carnavalesc vilanoví i haurem de resignar-nos a seguir l'ordre cronològic de les seves diverses manifestacions.

Primer de tot, l'arribada amb una corrua humorística de carros plens de fanals de paper, presidits pel «Drac» tradicional i folklòric que va treient foc pels queixals. La comitiva passa per les Rambles i s'adreça a la plaça de la Casa de la Vila. S'hi ha bastit, prèviament, una mena de trona des del cim de la qual és pronunciat el discurs d'En Carnestoltes. Aquest discurs — (sermó, segons la denominació popular) — és sensacional i esperat amb gran interès. La gent va a escoltar-lo amb un esperit xafarder

de bugadera difícil d'amagar sota les gorres despistadores d'aquells quatre distingits, que encara creuen en bruixes i tenen algunes manies o prejudicis de bon to, protegits en la penombra dels porxos de la plaça. La curiositat es fa més o menys intensa d'acord amb els passatges del discurs, constituït, sistemàticament, per una introducció o aperitiu, una ensalada de revista de societats i un plat fort de greixet i all i pebre. Els discursos d'En Carnestoltes s'editen i poden formar una rara col·lecció d'aquesta especial paròdia literària escrita en caricatura de vers.

Les últimes reunions, els balls de màscares i les dues hores posen catifes de confetti i vels

d'alegria en totes les sales. Hi ha l'hora dolça de l'alta nit en què les adolescents s'aventuren a encetar una cigarreta turca; hi ha l'encís de les paraules dites a l'empar de la careta; hi ha, també, un gran delit de riure, de riure molt, de riure amb la rialla més gratuïta del món.

Donen color al Carnaval de Vilanova la cavalcada benèfica — tan admirable per les cares boniques i les flors i la claror del sol (més meridional, encara, que el del Passeig dels Anglesos) — la rua... i, sobretot, les comparses.

Les comparses són l'especialitat local, de la mateixa manera que les mongetes amb llomillo són el plat nacional de Catalunya. En Mir les ha pintades i, qui més qui menys, tots havem

provat de descriure-les un dia o altre: Gallarets a la plaça de la Verdura. Balcons i carrers plens de gom a gom. I parelles multicolors amb senyeres desplegadas, mantons, barretines, mocadors feixucs d'ametlles i fal·leres bellugadisses als peus que esperen la música de les bandes instal·lades al cadafal. Llavors comença el combat entre espectadors i comparses. Es quan nosaltres ens imaginem les batalles que deurien entaular els vilanovins pretèrits amb llur alt esperit de prodigalitat i d'ardidesa. Veiem tota una generació d'«americanos» o «indianos», parapetats darrera enormes coves curulls d'agrumollats i dolços projectils la duresa dels quals queda demostrada amb la trencadissa d'algun vidre escadusser.

L'antiga comparsa d'En Vidalot—l'única de tarda—era una comparsa de disfresses i trajos baratets amb l'alicent de fer parelles amb persones reciprocament desconegudes. En decaure fa uns quants anys aquesta avalotada com-

parsa, fou substituïda per altres mascarades.

L'enterrament d'En Carnestoltes també ha evolucionat força. Es un pretext per tal d'acabar menjant allò que va començar amb el xató del dijous gras. La foreda, el testament i la ballaruga són els seus principals elements.

...Tot Carnaval pot reduir-se a la fórmula del ball. Es el regnat efímer de Colombine, de Pierrot, d'Arlequí... La seva missió més bella és la d'ensenyar-nos a fingir, a somriure, a triomfar.

Reproducció de cartells de Joan Llaveries que plasmen admirablement el Carnaval vuitcentista

El Vidalot

per M. Creus Esther

HAVIA sortit de la «Sala de Ball» la fenomenal comparsa, que a mitjans del segle dinovè va ésser instituïda per un boter, home tronya i ronso, més aficionat a la gatzara que a manejar la clàssica aixà, desitjós d'acabar amb les ingènues i adormidores «Dances» que puntejaven uns quants innocents a la Plaça de la Verdura. Desenfrenada i divertida, havia corregut més que saltat, pel *Cap de Creu* i desbordat com torrent de coloraines a la Rambla principal, on s'hi ballava amb empentes, colzades i riallades estrepitoses, l'original «Rigodon», entremig de pedrades d'ametlles ensucrades, al so destemprat d'una música de vent, dirigida, mà al bombo, pel «Vell Lluch».

Al reclau de la plaça de la Vila, valsant a l'entorn del «Butxaques» i del «Catòlic», arriba el «Vidalot» a la del Lladoner, on el *delirium*

tremens s'apodera de tots els comparsers.

La música sona amb un desacord esferèidor sense límit, la cridòria que es promou ensordeix l'espai i atabala, cauen parelles, altres s'esgarrien, el torbellí d'una *galop* indefinible és solament interromput per un diluvi d'ametlles que obliga a cercar refugi amunttegant el feix de carn humana suardosa i adalerada.

Tots s'agiten, tots avaloten, espeteguen els vidres dels balcons amb sorolls de trencadissa; la brega d'ametlles i xavalla assoleix el màxim període àlgid.

A tal moment es fa oïble al llunyà el reposat so de la campaneta del Viàtic, que, enllumenat per dos escolans, ve a mans del Sacerdot pel carrer de les Roques.

L'estrèpit emmudeix, les disfresses es desemmascaren i tothom s'inclina genoll a terra, la devota submissió és unànim, i passa triomfalment, saludat per la Marxa Reial, el Senyor dels Senyors, el Déu de Bondat, que va a entregar-se, consolador, a un malalt.

Tal és el bon poble vilanovi en el seu tradicional esbogerrament carnavalesc. — 1902.

La Carnestoltada passa...!

per R. Ferrer i Parera

ENCARA un any més, ha entrat de ple la vila dins l'imperi poca-solta de la disbauxa carnavalesca, amb el mateix delit del Carnestoltes de 1847, del que sabem pel respectiu sermó, un dels pocs de més gràcia:

*Que bo fora que vingúes
tots los anys el Carnestoltas,
a lo menos quinze voltas
y Nadal de mes en mes.*

suggeriment que es replicà picarescament amb altre adient que transcrivim també textual, tot i considerar-lo desplaçat:

*Si quinze voltas vingúes
tots los anys el Carnestoltas,
el mon fora quinze voltas
molt més ple de gent del qu'és.*

Però, d'aleshores ençà ha plogut molt i els nostres peculiars costums s'han anat mixtificant de tal manera que el que se'ns deia en l'ALEGORIA SATÍRICA Ú OLLA PODRIDA DE AVISOS Y PASSATGES SOBRE LA BROMA DEL CARNESTOLTES, ESCRITS Y PRONUNCIATS A LA FINFLOSCA EN VILANOVA Y GELTRÚ EL DIA 6 DE FEBRÉ DE 1859, ha

esdevingut, a les vuitanta quatre anyades, el «sabetsicutri» del barroquisme incapaç de comprendre's la pròpia bestiesa.

La intromissió cosmopolita en el morigerat tradicionalisme vilatà, ha invertit els gustos en misèrrima barroeria, com l'invenció del Ball Humorístic que un dia de mala lluna injectàrem a tall d'oli camforat que revifés la primera crisi de decadència de la nostra millor nota de color, entronitzà el producte mascarot, ésser trist, imbècil, immund i inadaptable, tot d'una peça, talment el tracoma que ha infestat un temps el més famós Carnaval d'Espanya.

Els savis «galenos» de capçalera, es manifesten pessimistes i en les seves consultes anyals diagnostiquen que no hi ha res a fer; que la malaltia s'és entrada irremissiblement en el període preagònic, essent imminent el desenllaç i fulminant la descomposició. Cal, però, observar que el pacient no s'acaba mai de morir i que per expressió de la seva característica ganyota enfumeta, sembla es resisteix a prendre's seriosament la terrible sentència i amb prou agalles per a veure passar davant el seu reialme tarambana l'enterrament de tots els pistolers que malden atemptar contra d'ell.

FESTEJANT. Dibuix de J. F. Ràfols

Núria

per Manuel Amat

(Carnet de ruta)

Per a l'amic Manuel Isern

- Tots els abets del cim de la muntanya nevada, tremolaven de fred darrera una finíssima bufanda de boira blava.
- Els esquís enclavats a la neu en els moments del descans esportiu, tenen alguna cosa de fulla d'etzavara, amb l'encarcament dolorós dels 8 sota zero.
- ... Noies ajaçades amb una punta de voluptuositat damunt un coixí de neu atormentada.
Amb el seu somriure de dents blanques.
Un somriure — dirieu — insuperablement nevat.
- Damunt la blancor desesperada de la neu de Núria, els esquiadors es siluetjaven com unes adorables i vivents ombres xineses.
- Petjar la neu!
Heus ací la profanació més vil a què poden lliurar-se les sabates ferrades.
- La neu, en contacte amb la fusta llisquent de l'esquí produïx un xerricar personalíssim.
Com de vidre ferit.
- Aquesta dama voluminosa que no reposa en la tasca grotesca de relliscar inexorablement.
Evoqueu aquelles foques còmiques del circ que per un tall de peix fresc realitzen una perfecta sessió d'acrobàcies caricaturesques.

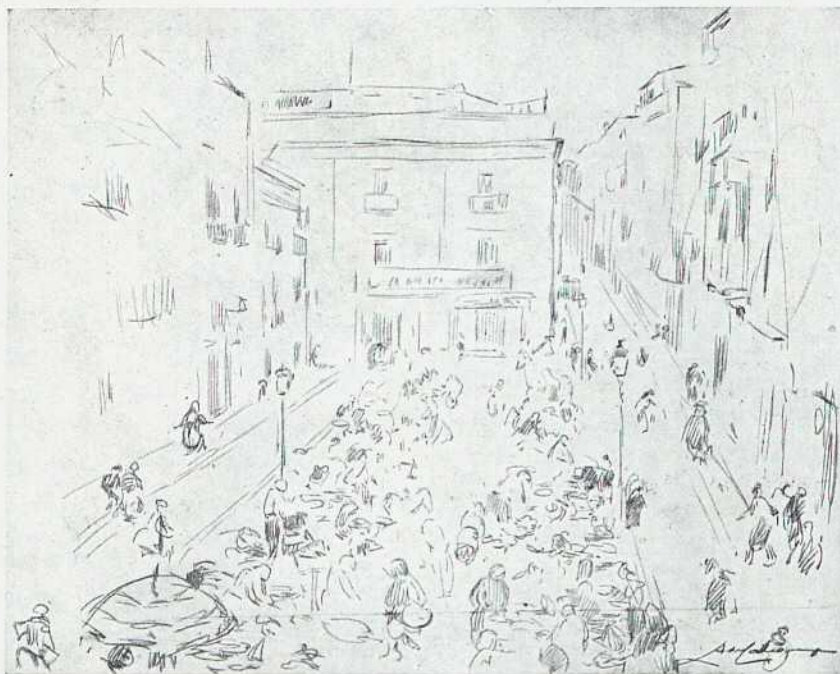
Núria, hivern de 1934.

La Plaça de les Cols

per G.

HI ha places que semblen un bony que li hagi sortit a un carrer, que s'ha dilatat de gairell, deformement. Altres, com si dues o tres vies aburrides de caminar soles s'ajuntessin uns moments, per a separar-se, esquives, tot seguit, com si tinguessin condició humana. Unes tenen tota l'aparença d'ésser filles de l'encontre de dos carrers rivals, que surten torts i estrafets de la topada. Veieu places que, goludes i crudels, devoren els carrers que les afaïçonem... Però la Plaça de les Cols, regular, proporcionada, apareix natural i espontània—si *espontània* i *natural* fossin aplicables a una plaça—puix els carrers afluent la formen sens deformar-se, ni torçar el seu curs; s'entrecreuen en aquell indret com persones en amical encaixada, com rius mansuets que fan nèixer una plàcida llacuna.

Els seus variats aspectes ens donen l'hora amb més pistera que el vetust rellotge de la façana del «Circol», que per un costat la tanca. Fins el migdia, l'animació, la coloraina, el brogit del mercadal. Ja han llençat per l'aire les *piadoses* els bronzes de nostre cloquer, i, com per art d'encantament, queda la plaça neta, silenciosa, ciutadana. I així fins al capvespre, hora plaenta en què l'embelleixen les tendes que la circumden amb els reflexes dels seus aparadors, i en la que les parelles que la travessen retarden el pas, s'acosten més i esdevé més íntim el seu col·loqui, i els vianants, allí calmosos, s'aturen de tant en tant per a gustar millor de la conversa. A ple estiu, el contrast entre aquesta hora i les del matí s'aviva: l'estiu porta al mercat matinal, a devessalls, els rubins

LA PLAÇA DE LES COLS. (Apunt d'Alexandre de Cabanyes)

i els granats de les tomates, les amatistes de les alberginies, les maragdes dels pebres... que fastuosament rellueixen al toc del sol.

Uns matins, els dels Carnestoltes, una bogeria de color, aldarulls i músiques s'ensenyoreixen de la Plaça. Una i altra superlativitat cromàtica han estat fixades sobre la tela per En Mir.

... En unes nits d'estiu, finits els afanys del viure, quan els cafès—els dos antics cafès—tancaven les portes i eren rars els vianants, em passejava plaça amunt i plaça avall desgranant amicals converses amb el meu pare. A voltes—la T. S. F. no profanava encara l'august silenci nocturn—en aquella dolça calma, de la casa que dona to i senyoria a la plaça i ha donat legió de poetes i d'artistes a Vilanova, arrencaven el vol a través de l'aire tranquil de la nit les notes d'algun fragment de música esquisida. Era En Carles de Cabanyes qui tocava. M'aturava, de sobte, per a escoltar millor...

D'això ja fa molts anys. Era en aquells anys de les hores més clares i plaents de la meva vida!

PORTADA DE PROGRAMA DE LA JOVENTUT DEL FOMENT DEL TREBALL
(Boix d'Enric C. Ricart)

Carnaval excèntric

per J. A. R. F.

*El pierrot agònic
d'aquell trist carnaval
estrafia rialles
amb uns llavis de goma.*

*Tu, nina, no m'espantis
els borinots del son
amb la teva mà fràgil
a través dels raigs X.*

*La mateixa comparsa
rabent se'ns endurà
per les mil giragonses
que traçaren les fulles.*

*Et treuràs la careta
quan, acabat el ball,
reposarem tots dos
en un coixí de pedra?*

*S'han apagat els llums.
Només queda el reflex
que una mica pertot
pengen les serpentines.*

*Guia'm tu de la mà,
que cauria potser
en els paranys subtils
de les teles d'aranya.*

*Ja no em vull separar
del contorn que ha deixat
ton elàstic record
en les meves quimeres.*

*El pierrot agònic
d'aquell trist carnaval
amoixava indolent
la guitarra del tedi.*

Del Carnaval dels avis

Missatges creuats entre la Cancilleria de S. M. Carnestoltes

SORT Y ALEGRIA y el Casino Artesá, el 2 de Febrer de 1875

«Ciutat de Guau'bell-llich-troch
dia 9 del mes dels gats,
assentat davant del foc
que... perquè fa fret nom moch
vos escrich las novetats.

Jo vostre Rey Carnestoltas
que per res may m'amohino
faré callá als poca soltas
quant vingui a doná dos voltas
per lo Saló del Casino.

Tot mon acompanyament
es de joves molt lluits,
carregats d'enteniment,
algun viudo molt decent
i tots volen ser marits.

Ab aixó *ojo avizor*,
advertiu a las solteras
que's posin tot lo milló
que las de dintre 'l saló
es casarán las primeras.

.

En fi, espresions a tots
vindré el divendres sens falta
que tingueu tots la cama alta
per ballá i doná mil bots
qu'allá ahont jo só l'humor no falta.
Direu també al President
qu's va portá com debia
y a tota la demés gent
vos saluda interinament
vostre Rey

SORT I ALEGRIA.

DESPAIX TELEGRAFICH

dirigit a S. M. per la societat del Casino Artesá

(Agencia Carnavalesca)

Vilanova, 3 Febré (á las 12'10 nit)
Carta hem llegit — Goitx immens,
Saló plé de gom a gom.
Hem quedat tots molt contents.
Vinga sensa compliments
que aquí l'espera tothom.

La Comissió.

Constant

per F.

NO és el meu propòsit, en escriure aquests petits panegírics de les figures més importants de la literatura europea, de seguir una ruta fixada prèviament, un ordre preestablert, una línia preconcebuda.

De totes maneres, però, sembla oportú de parlar de Benjami Constant després de Goethe. Guillem Diaz Plaja ha escrit referint-se a l'*Adolf* i a la seva valor d'època: «Esperits masculins; esperits femenins. Així classificats, diríem que el fill masculí d'aquesta còpula de segles — el XVIIIe i el XIXe — és Goethe; el femení, Constant.

Constant fou moltes coses: polític, periodista, assagista, novel·lista... Però, pel damunt de tot, fou l'autor d'*Adolf*. Aquesta novel·la sola hauria bastat per a fer immortal el seu nom. En ella hi ha valors eterns, humans, estudiats i servits al través d'una intel·ligència que s'esforça per destriar uns sentiments dels altres, de la mateixa manera que un prisma descompon els raigs del sol.

Adolf és la concreció d'una tasca analítica completíssima, detalladíssima. En aquest aspecte podríem dir que l'ànima moderna amb la seva inquietud sexual, amb el seu afany d'introspecció, de conèixer els principis i les causes de cada acció, de cada reacció, de cada convulsió, de cada emoció; que totes les doctrines del freudisme i que el mateix psico-anàlisi no difereixen, en el fons, en substància, o en essència, del creador de la novel·la psicològica; d'aquest home assedegat de veritat, freturós de conèixer tota la pròpia misèria i d'obrir-se les llagues per tal de netejar-ne tot el pus de la malignitat amb el bàlsam de la recança; d'aquest home punit per ell mateix; que odiava tots els prejudicis i tots els convencionalismes, que se sentia cansat de refinaments mentiders i corromputs; d'aquest home que es confessà explicant una època de la seva vida: la de les se-

ves relacions amb l'anglesa Lindsey, segons uns; amb Madame Staël, segons altres.

Constant, en la seva novel·la vol ésser sincer, absolutament sincer. D'ací la seva gran complexitat. Ell mateix en el segon capítol de l'obra ens diu: «Els sentiments de l'home són confosos i barrejats; es componen de multitud d'impressions variades que escapen a l'observació, i la paraula, sempre grollera i massa general, podrà designar-los, però no serveix mai per a definir-los.» Aquesta prosa condensada on no s'hi troba cap retrat físic, cap descripció objectiva; aquesta prosa que traspua una certa lassitud desenganyada i un cert entusiasme lluitador, que d'antuvi podrien semblar contradictòris, representa molt bé el caràcter feble, vehement, desigual d'aquell Constant qualificat d'*enfant du siècle*, el temperament d'aquell escriptor nascut a Lausana el 25 d'octubre de 1767, d'una família francesa; estudiant d'Oxford, d'Erlangen, d'Edimburg...; mort a Paris el 10 de desembre de 1830.

EL CASTELL DE LA GELTRÚ, ABANS
DE LA SEVA RESTAURACIÓ (dibuix d'A. Vinyals)

Inquietud espiritual

per Joan J. Vergés

D'ALGUNS anys ençà s'està operant un canvi racial en la manera d'ésser de les multituds. A partir del fi de la Gran Guerra, reneix amb forta potencialitat la inquietud espiritual pròpia de mitjans del segle XIX, però amb diferents característiques. Mancada de la lirica tristesca romàntica: més greu, més profunda, més crudel..., responent, indubtablement, a crisis històriques d'evident malestar col·lectiu.

L'imperialisme avassallador dels grans Estats, oprimint a províncies i nacions derrotades..., l'exasperació de tots els nacionalismes ofesos..., l'angoixa d'una situació internacional basada en la desconfiança..., el desgavell econòmic produït pel «maquinisme» i la gran indústria..., etc., etc., són fets que planen damunt nostre de manera punyent.

* * *

El nombre d'homes als qui amarga l'existència la pertorbació econòmica i l'ànsia de satisfaccions materials, és considerable, quantios: una multitud de descontents que comprén des de l'humil treballador fins al noble arruïnat, passant pel petit burgès.

Aquest malestar, privació, o fam insaciable — diguem-ho així — s'ha traduït forçosament en una melancolia i despit intensos, millor dit, en tristesa i odi; i, o es consumeix en dolor passiu i ocult abatiment, o esclata en una exaltació mòrbida i rebel de la personalitat.

Schopenhauer, el genial pessimista lòbreg, expressà ja que «la vida és una caça continua, en què els éssers, ja caçadors, ja caçats, es disputen els penjolls de la seva felicitat: una gue-

rra de tots contra tots; una mena d'història natural del dolor». I afegia: «L'existència humana oscil·la com un pèndul entre el dolor i el fastidi.»

Vist això, s'expliquen les innovacions que sofreix l'intel·lectualisme actual, o, en el seu lloc, la literatura, com a producte directe. *Cubisme, creacionisme, ultraïsme i dadaïsme*, són les escoles que vénen a proclamar l'esperit d'afectació i raresa de les noves promocions mundials. I no oblidem la *literatura de la guerra*, que és una manifestació paorosa del repercutiment dels fets històrics en les consciències col·lectives.

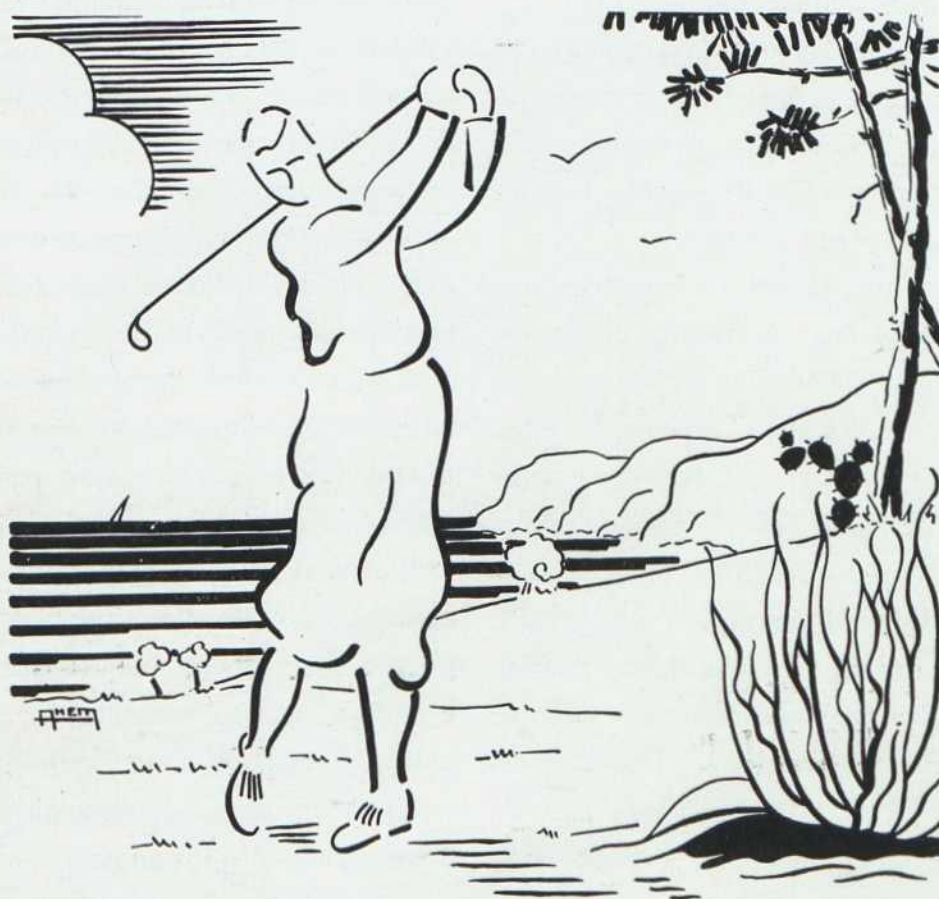
La influència de la tristesa o pessimisme en tots els ordres del nostre viure, és ben notòria. Ha arrelat en el si dels homes. I, el que és més, s'ha estès a la mateixa joventut, que fou tot-hora, en essència, emblema d'il·lusions bullícioses i d'optimisme sobreeixint.

Joventut hi ha que juga al *polo* i al *foot-ball*, que es delecta ballant en *dancings*, i que enamora a modistetes sensibles. Una joventut sana, robusta, amb joia *encara*. Però aquesta joventut no influeix ja, amb la potencialitat d'abans, en la marxa intel·lectual dels pobles. «La que marca el sello de su generación — escriu un eminent crític espanyol — y da tono y carácter a nuestro tiempo; la que refleja su estado de alma en obras literarias o artísticas, es la juventud *pensante*. Y su tristeza está a la vista de todos. Estos jóvenes, casi niños muchos de ellos, en los que apenas apunta el bozo, arrastran Perezosamente por redacciones de periódicos y círculos literarios una figura escuálida, enteca, de tez marchita y exangüe, de mirada torva o

lánguida, de expresión tediosa y displicente; llevan en el rostro el hastio de una vida que casi no han comenzado a gustar. Alardean de su *decadencia*, convierten en exquisitez su neurosis, y alejan todo pensamiento de salud y vigor. Viven orgullosos, como Diógenes en su tonel, en el fondo de una bohemia negra, bohemia que ni siquiera tiene la báquica algazara de *Barrio latino*, ni el ingenuo y amable buen humor de los héroes de Mürger. El sufrimiento de esa juventud, precozmente desencantada, deja su rastro en lienzos con siluetas doloridas, paisajes melancólicos, poemas lúgubres y novelas sombrías, que se destacan en el escaparate del librero por sus títulos quejumbrosos y sus portadas grises o espectrales.»

Acabem de veure, doncs, com l'odi i la tristesa són les dues enfermetats psicològiques característiques del nostre temps que quasi a tots ens consumeix, projectant un disc de sombra damunt de nostra vida, aquesta vida intel·lectualista que, per un procés clarivident d'evolució, ha adquirit una complexitat enorme i que ha convertit el pensament modern en un oceà tumultuós, on les ones es combaten mútuament.

Eça de Queiroz diu en *La decadencia de la risa* (versió castellana): «Yo pienso que la risa acabó porque la humanidad se entristeció. Y entristecióse por causa de su inmensa civilización. El único hombre sobre la tierra que suelta la feliz risotada primitiva, es el negro de Africa.»

Dibuix d'E. Morel (Arxiu A. Nadal)

Les exposicions

Enric F. Gual, crític d'art de «Mirador», diu...

Alexandre de Cabanyes

EL petit fet de pronunciar el nom d'aquest il·lustre vilanoví desperta per reflexió un grapat d'imatges heroiques. El nom d'A de Cabanyes va vindicat a una legítima i grandiloqüent cançó a la vela de la barca i a la mar, i amb el temps serà un sinònim irreparable d'aquests elements els quals transplanta a la tela amb una visió leal i entusiasta.

El gran mèrit de Cabanyes és que mai no ha usat un sistema que ja podria tenir magníficament estereotipat i només li caldria anar-lo variant a flor de pell perquè li vingués a produir la quantitat de teles que desitjés.

Es un pintor que, d'avant el seu model agraït, constantment ha anat suprimint impureses, tan difícils d'eliminar com fàcils d'adjuntar a la teoria de la paleta. En aquest aspecte, ha estat, i és, un artista exigent que desvia sense parar el camuflatge de la tela i que, per aquest motiu, obté a cada exposició un brillant interès.

La que actualment té muntada a la Pinacoteca és resum i és condensació. Resum en grau superlatiu de les facultats imponderables que fan càlid el seu art. Condensació de tots els valors posats en joc per a translluir més que mai un tangible sentiment de la cosa marina.

La barca estàtica sostenint el pes mort de la vela desmaiada i amb el fons del mar llati,

adquireix un important volum de bellesa i de gran ponderació de color que diàriament fa més de debò, més propens a ésser catalogat com insubstituïble en alguna futura antologia de mariners catalans.

Aquesta mena de pintura té un cantó al qual es pot atrapar fortament la lírica insubstancial. Una traça en embrió hi pot fer una campanya solemne, pròpia per a fer reviure el sentimentalisme de cel obert. Cal només aparellar a l'efecte d'un cromó una guspira de tragèdia meteorològica. Es un èxit segur. Cabanyes barra el pas a aquest analfabetisme artístic tan prodigat i la seva pintura té un to de naturalitat quotidiana remarcable en absolut.

Amb una retina que les salines han endolcit, pinta teles suportades per una anàlisi depurada de la saba pictòricament veritable que la platja fa assequible.

Volem remarcar la importància d'una obra composta amb una lleu simfonia de roses, en la qual una sorprenent immaterialitat i una delicada fuga ens han presentat Alexandre de Cabanyes com a un pintor amb sensibilitat més que suficient per a emprendre pintures amb una força espiritual que mai no ha estat superada per cap home del nostre país especialitzat en la pintura de les platges i els seus accessoris.

Joaquim Mir

GENERALMENT, els països meridionals són els que més creuen en els homenatges. Però els fan més de gust davant un protagonista de carn i ossos.

Representar un acte d'aquests dedicat a un record, a una època, ja ho comprenem, ja; però hi manca la persona de debò, en la qual cal condensar totes les mirades entusiàstiques i dedicar-li el soroll dels aplaudiments. Així, en el rovell de l'ou de la celebració del cinquantenari de la Sala Parés, calia fer recaure el do de la representació en algú ben tangible, i la tria ha recaigut en Joaquim Mir.

Ben mirat, no podia ésser altre. Mir participa més que ningú de l'ahir i de l'avui.

Als nostres ulls joves, Mir és un geni que ha assolit un cim amb assentiment unànime.

Als ulls que no són tan joves, és tot un gloriosíssim representant.

Sobre la seva personalitat ha caigut la responsabilitat d'ésser-ho tot en aquests moments.

La pintura, la seva generació.

Mir ho encaixa enormement bé.

Es una persona que omple el seu paper a les mil meravelles i davant aquest to deu posar-se en col·lectiu homenatge tota l'admiració dels que, en cada camp respectiu, fem els possibles d'engrandir la nostra terra pels camins espirituals.

Joaquim Mir, símbol, cèsar de la pintura catalana triomfant, revolucionari de l'impressionisme a casa nostra, ciclop de la nostra ten-

sió artística, és des de Can Parés l'icon que Catalunya aixeca en l'instant en què una data cronològica ens mou a haver de depositar el sentiment de l'admiració en un personatge cèlebre, personatge que ultra el seu mèrit ha dut trossos del paisatge i pintura vernacles a la interioritat de les grans col·leccions universals.

Mir no està gastat. La seva obra destil·la la força llegendària que l'ha encimbellat.

La seva retina és, com sempre, susceptible de tota violència pictòrica, de tot intent de sobrepujar-ho tot.

Quan hagi passat la quinzena de l'homenatge i la Sala Parés torni a admetre la diversa pintura de l'autor divers, Mir seguirà homenatjat, involucrat al record perenne dels esperits cultivats catalans.

El gest del gran vilanovi ha estat tothora el de l'home convençut, que del pintar n'ha fet una empírica religió adoptada o bé acatada per tots els matisos, àdhuc per la pura heterodòxia.

Ara assisteix a l'acte públic de la seva coronació.

Per aquest fet hem d'acabar l'article aquí.

Sense parlar objectivament del seu art, sense establir comparances del trajecte que ha recorregut.

Seriem gairebé ditiràmics en la crítica, i no obstant creiem que és molt millor àdhuc prescindir dels elogis i només glossar la seva personalitat de la millor manera que sabem fer-ho.

Lletres vilanovines

Damià Torrents: L'HORA VIVA, Poemes

per G. G.

OBRA aquest aplec de poesies, com una bella i lluminosa aubada prometedora d'un dia esplendorós, un magnífic poema, *La llàntia encesa*, clau i compendi de tots els que el segueixen. Té la transparència d'un cristall a ple sol, la frescor d'una rosa frescal i la forma preada, color d'un jardinet que hi toca el sol, i alhora, una profunditat de sentiment i una fragància de sinceritat, que tothom, qui més qui menys, hi troba reflectat quelcom del tràgic moment de la vida en què es deixa enrera la joventut, i quelcom, també, de les inquietuds que don el mirar-nos ànima endins... Aquestes inquietuds es recolzen en qui és poeta, per una clarividència i una sensibilitat agudíssimes, que li permeten descobrir propietats noves en les coses i que li donen el do de destresa per destil·lar i redestil·lar en l'alambic de la seva ànima les sensacions d'avui i el record de les sensacions d'ahir, i extreuen essències d'emocionadora flaire. Rar és el poema de Damià Torrents que no sigui per a tu, llegidor, una copa d'ambrosia, una dolça cadència, una joia d'art pur, si sortosament encara ets capaç de sentir, tot cor,

.....com infant que s'atansa
per ésser besat.

Contribueix a tant delitós efecte la pulcritud de la forma dels poemes de Damià Torrents, qui selecciona les paraules i en ells les incrusta

com un joier les pedres precioses. Home de bon gust i d'una rara sensibilitat, segueix a voltes, estrictament, les normes d'una mètrica rigorosa, enriquint-la sovint amb rebuscaments exquisits i troballes rítmiques; empra també hàbilment el vers lliure, i, de sobte, us sorprèn amb evasió, diríem, de la musicalitat corrent del poema, evasió, dissonància sols aparent al final d'alguna poesia o entre el rítmic caminar dels versos d'altres, però que resulta, passada la sorpresa, coherent i d'una severa plenitud per ésser efecte de l'afany del poeta de fondre en un sol bloc la idea, la paraula i la imatge.

I no serà ni lloança hiperbòlica ni, menys, profanació d'un nom venerable l'afirmar que a través de tots els poemes de Damià Torrents s'hi sent la fragància inconfundible de l'obra del príncep dels poetes vilanovins, Manuel de Cabanyes, que s'endevina entre els versos del geltrunenc Palmerar, com el vol d'una aura mi-
brifica entra les ranques dels *bells pins d'ombra confortable*, especialment en les poesies «Com una amiga», «Pàtria meua» i «La flor oculta»; i fins en aquelles en què el pensar dels dos poetes segueix camí, més que distint, oposat... i aquesta condició ideològica dóna relleu a la semblança, no rebuscada, filla de la devoció i del coneixement profund del poeta d'ahir que llasta la nau del culte poeta d'avui, assegurant-li un digne i serè navegar pel mar tan formós com traïdor de la Poesia.

Cinema

per Gèsver

COMENTARI BREU

EL cinema, poc a poc, pas darrera l'altre, va obrint-se camí entre les diverses manifestacions artístiques de la nostra època. I en aquesta tasca, sadejada de dificultats, hom va deixant a voltes, guspires d'una sensibilitat que punxa, que tortura amb virulència el més recòndit de l'ànima, quan no promou un pessigolleig íntim que afaïaga i reconforta amb un optimisme sà, espontani... D'aquí que considerem el cinema com un gran llibre obert, a través de les pàgines del qual llegim i ens són presentades les fases més diverses del viure humà, amb les seves inquietuds, els seus enigmes, les seves felicitats...

El llegidor convindrà a ben segur amb nosaltres que la història del cinema no respon a res més que a això. Només cal fer un lleuger repàs de memòria, per trobar-hi films i més films que ho palesen: El ocaso de los mundos, Yo acuso, Los diez mandamientos, Ben-Hur, Amanecer, Sin novedad en el frente, i darrerament, Muchachas de uniforme, Cadetes, El signo de la cruz, Cabalgata, i tants d'altres, que equivaldria, si continuèssim, a dir-ne a dotzenes, si no a centenars.

Els grans públics, tan diferents i oposats de si en l'estimació d'altres coses, sembla, talment, que coincideixin de manera completa en aquest punt: el cinema. Així veiem com aquest art no es localitza en un indret determinat, sinó que des del

UNA «POSE» BEN SUGGESTIVA DE JEAN HARLOW, LA «ROSSA-PLATÍ», COM L'ANOMENEN A HOLLYWOOD

nord al sud, de l'est a l'oest del món, blanques pantalles reben amb dolç somriure el bes immaculat del cel·luloide pel·liculosc.

Del cinema cal esperar molt. Indubtablement, avui està tan sols als seus inicis, malgrat haver transcorregut ja alguns anys, que, podríem dir-ne, han estat ben bé de prova.

Només voldríem fer evident, per acabar, la satisfacció que sentim en constatar el desvetllament que s'està operant, a hores d'ara, a Espanya

en el que a l'art aquest fa referència. Car era llas-timós de veure com el nostre mercat cinematogràfic restava abandonat a mans de cases productores estrangeres. Sembla, que s'hi doni, a la fi, al cinema la importància cabdal que mereix.

NOTES CRITIQUES

CABALGATA.—El tema d'aquesta pel·lícula té precedents en moltes altres produccions. La seva originalitat és, doncs, nul·la. Però, amb quina fermesa i amb quanta profunditat s'ha tocat en la present ocasió aquest tema, que el revaloritza, que li dona relleu i el fa presentar com a nou davant la retina de l'espectador!...

En **CABALGATA** s'encerta a fer un relat angoixós, ple de realisme—mancat, per cert, d'escenes i efectes *truculents*, de què tan pròdigs són alguns directors en llurs pel·lícules per tal de captivar els bons sentiments del públic —, de la tragèdia d'una llar desfeta pel dolor: és la més commovedora pintura escènica dels turments d'unes ànimes encongides per les fatalitats i amargors de la vida. Una història de dos matrimonis, emmarcada en un cercle reduït comprès en la vida puritana i tranquil·la dels ciutadans d'Anglaterra; història que bé pot esdevenir real repetidament en qualsevol indret del món.

La cinta té una riquesa de detalls bastant singular. Nu el tema de cap escabrositat argumental—tan en boga avui dia—, dona, no obstant, la sensació d'ésser una obra escollida i ben acabada. No cerca en mixtificacions, ni en rareses, ni en efectismes pobres, l'auguri de l'èxit. Hi ha, tanmateix — a part els sentiments de religió—, res més noble que l'amor familiar, amor

que arriba en alguns moments de **CABALGATA** a una exaltació espiritual molt forta i colpidora? Si bell és això, si commovedor, no ho és menys la part anecdòtica de la pel·lícula.

S'inicia la història a l'any 1900. La guerra dels boers, fet trepidant que trasbalsa per complert durant un temps el viure anglès...

1909. Brochard, amb la seva aeronau rudimentària, en donar el salt temerari per damunt del canal de la Mànega, assenyala el nou arc que circumdarà per sempre més el cel.

1912. La catàstrofe del «Titànic», que causà espant a tot el món.

1914. Altra volta la guerra, càstig de tots els temps, que fa clamar amb desesperança a tan-tes boques innocents.

1914. L'armistici. La pau. El retorn a la vida per a uns...

1924... 1927... 1933... CAVALCADA D'ANYS... com bé vol traslluir el títol.

* * * * *

Res més que admiració i lloança mereixen les tasques de Clive Book, l'adust actor anglès, i Diane Wynyard, així com la dels qui composen el matrimoni de servents, els noms dels quals no recordem.

Lloyd Bacon, *animador* de **CABALGATA**—que, dit sigui de pas, pertany a la marca «Fox», i que fou presentada al Teatre Apolo—, ha evidenciat altra volta les seves altes qualitats tècniques i artístiques. Té mèrits sobrants per a ésser catalogat en el primer rengle de directors mundials, al costat d'un Griffith, d'un Pabst, d'un René Clair... i ja és fer-li elogis!

El film aquest bé mereix una nova projecció a les nostres pantalles.

Materials per a la construcció
— de —

Vicens Gibert

CALÇ, GUIX, CIMENT, RAJOLES DE VALENCIA
DE TOTES CLASSES.

SORRA I GRANET DE MARMOL.

Venda de l'Asland

Rambla Ventosa, 10

Telèfon 87

Vilanova i Geltrú

Ideal Hotel

Telèfon 33 - Vilanova i Geltrú

Bar Orient

de Josep Barrachina

Cafè. Licors

de les millors marques.

Especialitat en marisc i ressopons

Rambla Macià, 83

Vilanova i Geltrú

Caixa d'Estalvis de la Generalitat de Catalunya

Sucursal a Vilanova i Geltrú: Rambla de Francesc Macià, 1

Hores de despatx : Dies feiners, de 9 a 1 matí,
i de 3 a 6 tarda. Diumenges : de 10 a 12 matí.

OPERACIONS. — Estalvi a la vista : Llibretes al 3 per 100 anual, individuals, conjunts i escolars. — Estalvi a termini : Llibretes al 3 $\frac{1}{4}$, per 100, al 3 $\frac{1}{2}$, per 100 i al 4 per 100 anual. — Comptes d'Estalvi : A noms de persones socials. — Comptes de Contribuent : Per al pagament de tributs a l'Estat.

Guardioles per al petit estalvi.

OFICINES CENTRALS. — Barcelona: Palau de la Generalitat de Catalunya, Carrer del Bisbe.

SUCURSALS. — Igualada : Carrer del Born, 2. — Badalona : Carrer de Francesc Layret, 149. Girona : Plaça de l'Oli, 1. — Masnou : Casa de la Vila. — Tarragona : Apodaca, 3.

SERRADURES per a ús domèstic i cal·lefactació **A 3 PESSETES EL SAC**

Es ven a la fusteria
de VICENS PUERTO
R E P A R T A D O M I C I L I

Carrer de la Fruita, núm. 2

Vilanova i Geltrú

Jaume Miró

Esplèndids menjadors.

Cuina selecta.

Fonda Univers

Preus mòdics.

Habitacions ventilades.

Rambla Ventosa, 1-3 : Tel. 110

Vilanova i Geltrú

Bar Pepín

Casa de menjars i hospedatge

Servei a la carta
i coberts a 2'50 ptes.

Cafè i licors.

Rambla Ventosa, 16 : Tel. 20 X

Vilanova i Geltrú

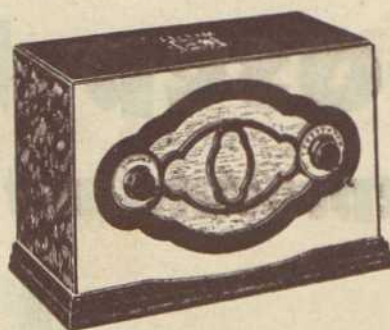
Rellotgeria

Joieria Optica

AUGUST ARRAUT

Progrés, 40 Vilanova i Geltrú

**Han arribat els nous
models de RADIOS 1934**

ATWATER KENT, LA VOZ DE SU
AMO, HISPANO RADIO
i altres marques garantitzats, per escrit, de
tot defecte de construcció, inclús les
làmpares, i es deixen A PROVA.

Exposició: HISPANO OLIVETTI
Progrés, 5 Vilanova

Mosaics d'alta qualitat
Dibuixos moderns

MOSAICS Borrell

Imitacions a marbre
Llosetes per a voravies, etc.

Correu, 73 - 75 **Vilanova i Geltrú**

Restaurant de l'Estació **de Vda. de Jaume Planas**

Acurat servei de cobert i a la carta.
Habitacions higièniques amb quarto de
bany i amb tota mena de comoditats.

Telèfon 75 **Vilanova i Geltrú**

Josep Mir **Representant del Ford i Chevrolet**

Taller de reparacions d'automòbils
Reparació i carga de bateries
Engrasse a pressió

Subministre de Benzina, Olis i POSMOL

Carretera de Cubelles, 6 i 8

Tel. 27 **Vilanova i Geltrú**

Joan Serena Pino

DENTISTA

Ex-intern de l'Escola Odontològica de Madrid
i de la Facultat de Medicina de Barcelona

Consulta : Diumenges, de 9 a 1 i de 3 a 7
Sant Gervasi, 68, pral. - VILANOVA

Pelai, 16 (entresol)
BARCELONA

J. SOLER
IMPRESSOR
VILANOVA

“Fábricas Marqués, S. A.”

Filats i teixits de cotó

Telèfon 68

Vilanova i Geltrú

Fabricació d'articles

CRUSOS, BLANQUEJATS, de COLORS i TENYITS

Dipòsit a Barcelona:

Diputació. 244

Telèfon 14301

MATERIALES HIDRÁULICOS

GRIFFI, S. A.

Capital social : 6.000.000 de ptes.
Fabricació exclusiva de ciments blancs

Ciment Portland Blanc

per a la fabricació de pedra i marbre artificials. paviments, estucs, etc.

Ciment Blanc Natural

per a la fabricació de mosaics

Ciment Blanc Especial

per a treballs generals de presentació i responsabilitat.

Ciment Montcadí

Impermeable i adherent

Producte immillorable per a treure tota mena d humitats. Aplicable com a pintura permanent, en blanc o en colors, afegint-hi petites quantitats de colorants minerals.

Insubstituïble per a realitzar estucs moderns, interiors i exteriors.

Demaneu mostres i instruccions

**Agents de venda a tot Espanya i a la majoria de nacions
d' Europa i Amèrica**

Xampany
FREIXENET

Sant Sadurní de Noya